

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.033/2017/3/I.

A Győri Ítéltábla az Árvay és Neuberger Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek az I.r., II.r., dr. Nagy Szilvia ügyvéd által képviselt III.r., a Szalai Ügyvédi Iroda által képviselt IV.r., a személyesen eljáró VI.r. alperesek ellen 86.340.838.Ft és járulécai megfizetése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2016. december 21. napján kelt 11.G.20.603/2014/63. számú ítélete ellen a III.r. alperes által 64. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a III. r. alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 350.000. (Háromszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a III. r. alperest, hogy fizessen meg az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívása alapján a magyar állam javára 2.500.000. (Kettőmillió - ötszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2006. szeptember 12. napján a felperes jogelődje, mint hitelező és az I. r. alperes, mint adós között kölcsönszerződés jött létre, melynek keretében a felperes 362.500. CHF-nak megfelelő, de maximum 62 millió forintnak megfelelő kölcsönt nyújtott akként, hogy a **kölcsön nyilvántartása CHF devizanemben történt. A kölcsön célja az I.r. alperes korábbi devizahitelének kiváltása volt.**

A felperes a hitel folyósítását CHF-ben vállalta, ugyanakkor a szerződés tartalmazta, hogy amennyiben az adós a devizára forintban tart igényt és a lehívási értesítésben az igényelt devizaösszegre konverziós megbízást ad, úgy a felperes a lehívott devizaösszeget a folyósítás napján érvényes felperesi devizavételi árfolyamon forintra konvertálja.

Az ügyleti kamat folyósításkor évi 6,5% volt. A szerződés 5.3. pontja szerint a felperes jogosult volt az ügyleti kamatot kamatperiódusonként egyoldalúan megváltoztatni és a törlesztő részletet módosítani. A kölcsön tőke törlesztőrészeit az adós 2006. október 31. napjától 2012. augusztus 31. napjával bezárólag (179 hónapon át), minden hó utolsó napján havi 2.015. CHF, míg az utolsó, 1.815.CHF összegű részletet 2021. szeptember 30-án volt köteles megfizetni.

Rögzítették a felek, hogy amennyiben az adós a folyósított devizaösszeg törlesztésére a takarékszövetkezetenél vezetett forintszámláján biztosított fedezetet, úgy a felperes a törlesztési igény benyújtásának banki munkanapján érvényes általa jegyzett deviza eladási árfolyamon a

kölcsön nyilvántartásának devizanemére konvertálja a befizetést és így írja jóvá az adós deviza elszámolási számláján.

A kölcsönszerződés biztosítékaul szolgált a hrsz., továbbá ... hrsz. alatt felvett (az I., II., a VI. és IV.r. alperesek tulajdonát képező) ingatlan, valamint a II-VI.r. alperesek készfizető kezességvállalása. A kölcsönszerződést a készfizető kezesek is aláírták és külön okiratban is kötelezettséget vállaltak a fenti kölcsönszerződésből eredő 362.500.CHF tőketartozás és járulékaik megfizetésére.

A kölcsönszerződést a felek többször módosították: a 2008. január 17. napján kelt módosítás szerint az ügyleti kamat évi mértéke három havi CHF LIBOR + 5%-ra (a módosítás időpontja szerint 7,76%-ra) módosult, a szerződésmódosítást valamennyi peres fél aláírta. A kölcsönszerződés 2010. március 1. napján kelt módosítása a fedezetet érintette.

Az I. r. alperes kérésére a felperes a kölcsönt forintban folyósította. Az I. r. alperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperes 2013. április 24. napján a szerződést felmondta és felszólította az I-VI.r. alperest a tartozás teljesítésre, melynek azok nem tettek eleget.

* * *

A felperes módosított kereseti kérelmében egyetemlegesen kérte az I-VI. r. alperes kötelezését kölcsöntartozás címén 83.725.703.Ft tőke és azután 2014. június 6. napjától (az igényérvényesítés időpontjától) a kifizetés napjáig járó évi 15,75%-os ügyleti kamat, további 6%-os késedelmi kamat, valamint 7.266.226.Ft lejárt kamat és ezután 2014. június 6. napjától a kifizetés napjáig járó évi 6%-os késedelmi kamat, valamint 176.661.Ft egyéb díj, illetve a perrel kapcsolatban felmerült költségei megfizetésére.

A felperes módosított keresete összecszerűségének kimunkálása kapcsán figyelmen kívül hagyta az (+1, illetve +0,6%-os mértékű) egyoldalú kamatemelésből, illetve a szerződésben kikötött árfolyamrészről (vételi és eladási árfolyam különbözetéből) adódó eltérést.

* * *

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Arra hivatkoztak, hogy a perbeli kölcsönszerződés **fogyasztói kölcsönszerződésnek** tekintendő, az I. r. alperes mikrovállalkozás, aki a szükséges pénzügyi ismeretekkel nem rendelkezett, az ügylet kockázatának felméréséhez. A szerződés egyúttal **általános szerződési feltétel** is, azaz a régi Ptk.205/A.§-a szerinti blankettaszerződés, melynek bizonyos pontjai az egyedi ügyletekhez alakíthatóak, azonban a szerződés érdemi feltételeinek kialakítására nem volt ráhatásuk. Önmagában az, hogy a blankettaszerződés egyes pontjai a konkrét esetben kihúzásra kerültek, nem jelenti azt, hogy a felek a szerződést annak megkötése előtt megtárgyalták volna, csupán azt, hogy az adott pont a jelen ügyletben nem alkalmazható.

A szerződés szövege szerint devizaszerződést kötöttek a felek, **ténylegesen azonban devizaalapú ügylet jött létre**, a felperes nyilvánvalóan tudta, hogy az I. r. alperesnek nincsenek deviza bevételei, így a hitel forintban fogja törleszteni.

A kamatemelésre egy alkalommal mindkét fél által aláírt szerződésmódosítás, egy alkalommal pedig egyoldalú szerződésmódosítás keretében került sor, annak tényleges indokát és objektivitását azonban nem tudták megismerni. A kölcsönszerződés **egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő (5.3.), illetve különmű (eltérő eladási és vételi) árfolyam alkalmazására vonatkozó (6.2. - 6.5.) rendelkezései** tisztességtelenek, emiatt a felek jogviszonyában nem alkalmazhatóak. Az egyoldalú szerződésmódosításon felül a felperes a kamatkövetelésének meghatározása során egyébként is helytelen kamatlábat alkalmazott. Az eladási és vételi árfolyam helyett az MNB deviza középárfolyamán kell a teljesített összeget átváltani.

A III. r. alperes arra is hivatkozott, hogy a szerződés létre sem jött, illetve semmis. Rámutatott, hogy a szerződés mögött olyan befektetési jogviszony húzódik meg, melyről az alpereseknek nem is volt tudomásuk. Ezzel összefüggésben indítványozta a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság előtt 17.P.../2015. számú perben beszerzett igazságügyi pénzügyi és tőkepiaci szakértő által készített szakvélemény beszerzését, melyből megállapítható, hogy a felperes nem saját eszközeiből adott kölcsönt, hanem hitelviszony keretében teremtette meg a szükséges tőkét, s mivel a magyar bankrendszer ebben az időszakban nem rendelkezett elegendő devizaforrással, a hitelkeretből történő lehívást pénzügyi műveletekkel biztosította, s ezáltal az alperesek - akaratuk ellenére - kockázatos pénzügyi műveletek passzív részeseivé váltak. Az alperesek nem tudtak a szerződés hibrid jellegéről, a kölcsönszerződés mögött meghúzódó, attól elválaszthatatlan befektetési jogviszonyról, így a Ptk.205.§ (1) bekezdése értelmében a szerződés nem jött létre.

A szerződés érvénytelensége kapcsán arra hivatkozott, hogy abban fel kellett volna tüntetni valamennyi költséget (így az árfolyamrést is). Ez elmaradt, így - a Hpt.210.§-ának előírásának megsértése miatt - a szerződés a Ptk.200.§ (2) bekezdése értelmében semmis. A szerződés semmisségére figyelemmel kérte az eredeti állapot helyreállítását, ezzel vagylagosan a szerződés hatályossá nyilvánítását, vállalva, hogy a kölcsönből fennálló tényleges tartozásának összegét kimutatja, azonban ezen vállalásának nem tett eleget.

A IV. r. alperes - egyebekben csatlakozva pertársai védekezéséhez - kiemelte, hogy saját személyében mind a régi Ptk.685.§ d/ pontja, mind pedig az új Hpt.6.§ (1) bekezdése 28. pontja értelmében mindenképpen **fogyasztónak minősül**, méltányos jogértelmezés mellett pedig az I. r. alperes és a felperes közötti létrejött devizaszerződést is fogyasztói szerződésnek kell minősíteni. Kérte, hogy helytállási kötelezettségét a kezesi szerződésben meghatározott 362.500.CHF tőkeösszegre és annak késedelmi kamataira korlátozza a bíróság, figyelemmel arra is, hogy a Ptk.273.§ (2) bekezdése alapján a kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen elvállalásakor volt. Az árfolyamkockázat miatt megnövekedett kamatfizetési kötelezettség nem tekinthető a Ptk.273.§ (2) bekezdése szerinti olyan mellékszolgáltatásnak, amelyért helytállási kötelezettséget vállalt.

* * *

Az alperesek védekezése kapcsán a felperes arra hivatkozott, hogy nem alkalmazott a jogelődje általános szerződési feltételeket, minden lényeges kérdést a felek által aláírt kölcsönszerződés tartalmaz. A csatolt szerződésből kitűnik, hogy annak megtárgyalásra sor került, a szerződésből kihúzott pontok is ezt igazolják. A kölcsönszerződés létrejött, az nem befektetéssel kombinált, annak nyújtásához devizafedezettel rendelkezett, ezt igazolandó csatolta jogelődje 2006. június 22. napján kelt hitelkeret szerződését.

A perbeli kölcsönszerződés nem fogyasztói szerződés, azt az I. r. alperesi gazdasági társaság gazdasági céljai megvalósítása érdekében kötötte, korábbi beruházásai hitelét váltotta ki, s járulékos jellegük miatt a kezesi szerződések sem minősülnek fogyasztói szerződésnek. Kiemelte, hogy a IV.r. alperes még akkor sem hivatkozhatna arra, hogy fogyasztói kezességvállalás jött létre, ha esetében az új Ptk. szabályait (fogyasztói kezesség) kellene alkalmazni, hiszen ő az I. r. alperes kültagja. A szerződést és azok módosításait a kezesek is aláírták, így tudták mire vállalnak kötelezettséget, az árfolyamkockázatra pedig külön is felhívta a szerződésben a felek figyelmét (8.6. pont).

A szerződés ügyleti kamat egyoldalú módosítására vonatkozó 5.3. pontja nem tisztességtelen, mivel tételes oklistát tartalmaz. Önmagában azt nem vitatta, hogy az árfolyamrész a költségek között nem szerepel, de álláspontja szerint az árfolyamrész nem is költség, így azt nem is kellett a szerződésben feltüntetnie. A különálló árfolyam alkalmazása egyébként is jogszerű, svájci frank nyújtásában állapodott meg az I. r. alperessel és csak az ő kérése miatt folyósította a hitelt forintban.

A fenti érvelése ellenére végül módosított keresetében nem érvényesítette az egyoldalú kamatemelésből, továbbá a különálló árfolyamból eredő különbözetet.

Az elsőfokú bíróság ítéletében egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizesse meg a felperesnek 15 napon belül 83.725.703.Ft tőkét, és azután 2014. június 6. napjától a kifizetés napjáig járó évi 15,75%-os ügyleti és 6%-os késedelmi kamatot, 7.266.226.Ft lejárt kamatot és annak 2014. július 6. napjától a kifizetés napjáig járó évi 6%-os kamatát, 176.661.Ft egyéb díjat, továbbá 3.405.000.Ft perköltséget.

Arra hivatkozott, hogy a régi Ptk.685.§ d/ pontja **fogyasztó fogalma** alapján nemcsak a természetes személy, de gazdasági társaság is minősülhet fogyasztónak. Az egységes bírói gyakorlat szerint azonban a gazdasági cél megvalósítása érdekében kötött szerződés esetében a fogyasztói minőség nem állapítható meg. (Kúria Gfv.VII..../2014/4.) A perbeli kölcsön célja egy korábbi beruházás hitel kiváltása volt, mely gazdasági célnak minősül, emiatt a kölcsönszerződés nem fogyasztói szerződés, és a kapcsolódó készfizető kezesi szerződések sem azok. Azt pedig az alperesek sem állították, hogy a Hpt. szerinti „fogyasztási kölcsönszerződés” jött volna létre.

A szerződés minősítése kapcsán rámutatott, hogy helytállóan hivatkoztak az alperesek arra, hogy a régi Ptk.205/A.§ (1) bekezdése értelmében a perbeli kölcsönszerződés **általános szerződési feltételnek minősül**. A szerződési feltételek egyedi megtárgyalását ugyanis nem igazolta a felperes, s ezt nem bizonyítja önmagában az, hogy az előre elkészített blankettaszerződésben egyes pontok kihúzásra kerültek, ezzel csak az adott ügylethez igazította a blankettaszerződést a felperes.

Alaptalannak találta a III-IV.r. alperesnek a **szerződés létre nem jöttével** kapcsolatos érvelését. A felek szerződési akarata hitel folyósítására irányult, s ez teljesült is. Rámutatott, hogy a 6/2013. PJE értelmében annak vizsgálata, hogy egy konkrét szerződés mögött van-e devizaforrás, lehetetlen és egyben szükségtelen.

Nem osztotta a III. r. alperes szerződés **semmisségével** kapcsolatos érvelését sem. Arra hivatkozott, hogy a Hpt. szerződéskötés időpontjában hatályos 210.§ (2) bekezdésében foglaltaknak annyiban valóban nem felel meg a szerződés, hogy az árfolyamrész - mint költség - nem került külön feltüntetésre. A más jogági szabályokat sértő szerződés azonban a polgári jogi szempontból csak akkor érvénytelen, ha más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése

egyúttal a szerződés érvénytelenségét vonja maga után. A Hpt. 210.§-a azonban - szemben a Hpt. 213.§ (1) bekezdésével - nem írja elő a tartalmi elemek hiánya esetére a semmisség jogkövetkezményét, így a perbeli kölcsönszerződés sem tekinthető a fenti okból semmisnek.

Az egyes szerződési feltételek tisztességtelensége (egyoldalú kamatmódosítás kikötése és az árfolyamrész alkalmazása) vonatkozásában rámutatott, hogy a perbeli ügylet (mivel nem fogyasztói kölcsönszerződés) nem tartozik a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH 1 törvény) hatálya alá. Az általános szerződési feltételnek minősülő kikötés a Ptk.209/A.§ (1) bekezdése értelmében megtámadható, a megtámadásra nyitva álló határidőt az alperesek elmulasztották, e jogukat kifogás útján azonban jelen perben is érvényesíthették. A kifogásuk arra irányult, hogy az egyoldalú szerződésmódosításból eredő kamatemelés többletköltsége és az eladási- vételi árfolyamok miatti különbség ne terhelje őket. A felperes - annak ellenére, hogy a támadott szerződési feltételek tisztességtelenségét nem ismerte el - a keresetét a kifogásnak megfelelően leszállította, s a kifogásolt feltételek figyelmen kívül hagyásával kérte az alperesek marasztalását, így **az alperesek kifogása okafogyottá vált.**

Az összegszerűség vonatkozásában szakértő igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye alapján alaptalannak találta az alperesek érvelését, a szakértő megállapította, hogy a felperes által kimunkált tartozás összegszerűségében helyes.

A IV. r. alperes védekezése kapcsán rámutatott, hogy a kölcsönszerződés nem fogyasztási és nem fogyasztói szerződés, azt a IV. r. alperes maga is aláírta, ahogy módosításait is, így nem hivatkozhat arra, hogy nem tudta milyen kötelezettségért vállalt kezességet, annál is inkább, mert egyben az I. r. alperes kültagja is. A felperes a kölcsönszerződés 8.6. pontjában teljeskörű tájékoztatást adott az árfolyamváltozás lehetőségéről, annak kedvezőtlen hatásáról és mértékéről. Miután a kezesek a készfizető kezesi szerződésben 362.500.CHF tőketartozás és annak járulékaik erejéig vállaltak kezességet és a járulékokhoz tartozik az ügyleti és késedelmi kamat, illetve az igényérvényesítés költsége is, így - az egyenes adós felelősségéhez képest - nem látott indokot a IV. r. alperes felelősségének bármely mértékben történő korlátozására.

* * *

Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a III. r. alperes elsődlegesen - a kölcsönszerződés semmisségére alapítottan az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása útján az elsőfokú ítélet megváltoztatását - és a kereset elutasítását -, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Arra hivatkozott - immár nem vitatva azt, hogy a kölcsön nem minősül fogyasztói szerződésnek -, hogy már az elsőfokú eljárás során is utalt arra, hogy a szerződés nem jött létre, emiatt álláspontja szerint nem minősül új hivatkozásnak az, hogy a Hpt. 210.§-a megsértése esetén elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttét kell megállapítani. Az árfolyamrész feltüntetését maga a Hpt.210.§-a írja elő, azaz azt maga a jogalkotó minősítette lényeges kérdésnek, emiatt az abban történt megállapodás hiányában a Ptk.205.§ (1) és (2) bekezdése értelmében a szerződés létrejötte nem állapítható meg. A kölcsönszerződés 5. pontja rendelkezik a kölcsön járulékaikról, azonban az árfolyamrészről hallgat (azt nem nevesíti, számszerűsíti), ugyanakkor a felperes kétségtelenül kétnemű árfolyamot alkalmazott a folyósítás és a törlesztés kapcsán is.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a szerződés érvénytelenségét a Hpt. 210.§ (2) bekezdésébe ütközés folytán arra hivatkozással nem állapította meg, hogy a más ágazati szabálynak minősülő Hpt. ezt jogkövetkezményként nem írja elő. A fogyasztói kölcsönszerződések esetén Hpt.213.§ (1)

bekezdésében a semmisség fogyasztóvédelmi szempontok alapján került külön rögzítésre. Csupán ez indokolja azt, hogy a Hpt.213.§ (1) bekezdése explicit módon is rögzíti a semmisség jogkövetkezményét, s nem az, hogy a jogalkotó csak ezen jogszabályi rendelkezés megsértéséhez kívánta fűzni az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Az elsőfokú bíróság álláspontja csak akkor lenne irányadó, ha a perbeli jogviszonyra csak az ágazati jogszabály (Hpt.) rendelkezései lennének alkalmazhatóak, és nem kellene alkalmazni a Ptk. szabályait is. A perbeli kölcsönszerződésre azonban mind a Ptk., mint általános (mögöttes), mind a Hpt. (speciális) rendelkezései alkalmazandóak, így a Hpt. nem minősíthető más ágazati jogszabálynak. A speciális szabályozás akkor rontaná le az általános szabályt, amennyiben mindkét jogszabály azonos, a jogviszonyra vonatkozó rendelkezést tartalmazna, emiatt amit a speciális szabályozás nem fed le, arra az általános norma az irányadó.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet - helyes indokai alapján történő - helybenhagyását kérte.

* * *

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

- A kölcsönszerződés 2010. szeptember 7. napján kelt módosítása szerint a havi tőketörlesztő részlet 2011. szeptember 30. és 2021. augusztus 31. napja között havi 2.363.CHF-ra, illetve a 2021. szeptember 30. napján esedékes részlet 2.370.CHF-ra módosult. E módosítást is valamennyi szerződő fél aláírta (4/F/1).
- A LIBOR kamatláb módosulásai mellett a szerződés tartalma további két alkalommal módosult. A felperes egyoldalúan emelt kamatot 2008. november 1. napján +1% és 2009. január 1. napján +0,6% kamatfelárat érvényesítve.

* * *

A III. r. alperes fellebbezése nem alapos.

Mindenekelőtt arra mutat rá az ítélet tábla, hogy a III. r. alperesi fellebbezés tartalma alapján - mely a szerződés létre nem jöttére, illetve érvénytelenségére hivatkozott - az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság - a fenti kiegészítéssel - a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése - indokaira is kiterjedően - helytálló, annak hatályon kívül helyezésére alapot adó körülményt az ítélet tábla nem észlelt, ilyet a III. r. alperes sem jelölt meg fellebbezésében, az elsőfokú ítélet megváltoztatására a III. r. alperes fellebbezésében felhívottak - az alábbiak szerint - nem adnak alapot.

I.

A szerződés minősítése:

Ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, a perbeli ügylet- **célja alapján - nem minősül fogyasztói szerződésnek**, a kölcsön az I. r. alperes korábbi beruházási hitelének kiváltása

miatt került felvételre (Kúria Gfv..../2014/4.). A szerződés egyúttal **nem minősül fogyasztási, lakossági kölcsönnek sem.**

A perbeli kölcsön effektivitási záradékot tartalmazó devizahitel. A kölcsön folyósítását a felperesi jogelőd CHF-ben vállalta (kölcsönszerződés 1.1. pont és 3.1. pont), az adós a kölcsön törlesztését svájci frank devizanemben volt köteles teljesíteni. (6.1. pont) A lerovó pénznem körében az adós választási lehetőségét biztosító kikötés ellenére - mely szerint tetszőlegesen forintban vagy devizában törleszthetett-, a szerződés fenti pontjait effektivitási kikötésként kell értékelni. (Fővárosi Ítéltábla 10.Gf..../2014/6.)

I.

A szerződés létrejötte:

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés **nem tekintendő befektetési ügylettel kombinált kölcsönnek**, emiatt a felperes által nyújtott kölcsön fedezetének forrása a szerződés létrejötte, illetve érvényessége szempontjából egyaránt közömbös.(6/2013 PJE; BH 2016.178.) Egyébként pedig a felperes a fedezeti forrás létét okirattal igazolta is.

A III. r. alperes az elsőfokú eljárás során még nem a Hpt.210.§-a tartalmi elemeinek hiánya, hanem a szerződés befektetési szolgáltatás jellege alapján hivatkozott csupán arra, hogy a szerződés nem jött létre. Ettől függetlenül fellebbezésének (az árfolyamrés meghatározatlanságára alapítottnan a szerződés létre nem jöttére vonatkozó) részben új hivatkozásai nem ütköznek a Pp.235.§ (1) bekezdéseinek korlátaiba, tekintettel arra, hogy az érvénytelenségi perekben felmerülő, egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4/a pontja értelmében hivatalból - a semmisségi okok vizsgálatát megelőzően - kell észlelni a bíróságnak azt is, ha a szerződés nem jött létre.

Helyesen hivatkoztak arra az alperesek, hogy a bírói gyakorlat a különmemű devizaárfolyam (vételi és eladási árfolyam) alkalmazása során felmerülő különbözetet költségnek tekinti. A Ptk.523.§ (1) (2) bekezdése alapján a valamennyi bankkölcsönszerződés szükségképpeninek minősülő tartalmi eleme (a kölcsöntőke és az ügyleti kamat) tekintetében igazolt a megállapodás létrejötte, így a - Ptk. 205. § /2/ bekezdése szerint vizsgálva - a perbeli kölcsönszerződés létrejött. A kölcsöntőkén és az ügyleti kamaton túli (esetőleges) tartalmi elemekben (így a költségekben és egyéb járulékokban, köztük az árfolyamrésben) a feleknek a szerződés létrejöttéhez nem kell megállapodniuk.

Önmagában az eshetőleges tartalmi elemek egyértelmű meghatározottságának hiánya nem vezethet annak megállapításához, hogy a szerződés nem jött létre, illetve - nem lakossági, fogyasztási kölcsön esetében - nem vezet a szerződés érvénytelenségére sem, csak azzal jár, hogy az egyébként létrejött és érvényes szerződés alapján e tételek jogszerűen nem számíthatóak fel.(1/2016 PJE IV/2. pont.; Kúria Gfv. VII..../2014/5.; Szegedi Ítéltábla Gf.II. .../2014/3.)

A perbeli ügyletre - mivel az nem a fogyasztóval kötött deviza alapú lakáscélú hitel- vagy kölcsönszerződés - nem terjed ki a Hpt.200/A.§-ának hatálya, így nincs olyan a Ptk.205.§ (2) bekezdése szerinti diszpozitív jogszabályi rendelkezés, amely az átszámítási árfolyam kellő szerződésbeli szabályozása hiányában (vagy az átszámítási árfolyam szabályozása érvénytelensége esetén) a szerződés részévé válna. A szerződés létrejöttéhez a fenti diszpozitív szabály alkalmazására a korábban kifejtettek miatt nincs szükség (és lehetőség).

II.

A szerződés semmissége:

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a régi Hpt. a Hpt. 210.§-ában felsorolt tartalmi elemek hiánya esetére nem írja elő a semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazását.

E tekintetben téves a fellebbezés azon jogi álláspontja, hogy a Hpt. mint speciális szabály szerződés érvénytelenséget kimondó rendelkezése hiánya ellenére is megállapítható a szerződés érvénytelensége önmagában a Ptk.200.§ (2) bekezdése alapján.

Az előző pontban már kifejtettek szerint Hpt.210.§ (2) bekezdésébe foglalt valamely tartalmi elem megfelelő szabályozottságának hiánya nem érvénytelenséget eredményez, hanem - szükségképpeni elem esetén - a szerződés nem jön létre, nem szükségképpeni tartalmi elem hiányos szabályozása esetén pedig a szerződés ezen elem kiejtésével, a megfelelően szabályozott tartalmi elemekkel jön létre.

Az csak a fogyasztási, lakossági kölcsön esetében érvényesülő további követelmény, hogy az ügyletről kiállított okiratnak tartalmaznia kell a Hpt. 213. § /1/ bekezdésében írtakat, közöttük c) pontnak megfelelően a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét. Ahogyan arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott a perbeli kölcsön - célja alapján - nem fogyasztási, lakossági kölcsön, így a fenti rendelkezés arra nem alkalmazandó. (Alaki okból fennálló érvénytelenség.)

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes módosított keresetét már az árfolyamrész kiejtésével terjesztette elő, így a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos alperesi kifogás - a fenti jogi állásponttól függetlenül is - okafogyottá vált.

III.

Tisztességtelen szerződési feltételek:

A szerződéskötés időpontjában - ezt tiltó tételes jogszabályi rendelkezés hiányában - nem ütközött jogszabályba annak kikötése, hogy a felek különmemű árfolyam alkalmazásában állapodjanak meg, azaz a kölcsön folyósításakor a felperes vételi, valamint a törlesztésekor eladási árfolyamot alkalmazzon. Az átszámítási árfolyamok meghatározására vonatkozó szerződési rendelkezések a szerződés lényegét meghatározó jellemző jellegadó feltételeinek nem tekinthetők, csupán technikai, járulékos jellegű szabályok.

Emiatt az árfolyamrész alkalmazását lehetővé tevő rendelkezés a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv) 4. Cikk (2) bekezdése értelmében a szerződés elsődleges tárgya körébe nem sorolhatóak, így a rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható.

A különmemű árfolyamok alkalmazását a 2/2014. PJE 3. pontja a **devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések vonatkozásában** tisztességtelennak minősítette. A kétnemű árfolyamok alkalmazása - ha arra általános szerződési feltétel teremt lehetőséget - a nem fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában is tisztességtelen feltételnek minősül. (Izd. erre vonatkozóan a Kúria emlékeztetőjét a DH törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekkel foglalkozó Konzultációs Testület 2016. szeptember 28. napján tartott üléséről III/2. pont)

A konkrét esetben azonban - arra tekintettel, hogy az árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltétel a kellő meghatározottság hiányában nem vált a perbeli szerződés részévé -, a feltétel

tisztességtelenségének vizsgálata is szükségtelen. Emellett helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra is, hogy a szerződés egyoldalú módosítását lehetővé tevő feltétel tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó, a keresettel szemben csupán a védekezést szolgáló érvénytelenségi kifogás vizsgálata a módosított kereset tartalmára tekintettel is okafoyottá vált.

A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokai alapján - a Pp.254.§ (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is vesztes III. r. alperes a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárási költségeit maga viseli, egyúttal köteles a felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére, mely a felperest képviselő ügyvéd munkadíjából áll, amit az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése a/ és b/ pontja, 3.§ (5) és (6) bekezdése és 4/A.§-a alapján a kifejtett jogi képviseleti tevékenység terjedelmének figyelembevételével határozott meg a rendelkező részben írt összegben.

Az eredménytelenül fellebbező III. r. alperes köteles a részére engedélyezett személyes illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) és 15.§ (1) és (3) bekezdése alapján.

G y ő r , 2017. május 10.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: